

CUKRZYCA – CHOROBA CYWILIZACYJNA WŚRÓD DZIECI

Natalia Zajac

Szacuje się, że w Polsce problem z cukrzycą dotyka 3 mln osób, z czego 1 mln to pacjenci niezdiagnozowani. Wśród dzieci i młodzieży cukrzyca dotyka 18 na 100 tysięcy osób. W ciągu najbliższych lat, zgodnie z wyliczeniami ministerstwa zdrowia, liczba ta może ulec podwojeniu. Poza cukrzycą, wyróżnia się również stan przedcukrzycowy, głównie dotyczący osób otyłych, nazywany insulinoopornością. W tym przypadku zaburzenie metaboliczne dotyka nawet 50% dzieci zmagających się z otyłością.

TYPY ZABURZENIA GOSPODARKI WĘGLOWODANOWEJ

Spośród zaburzeń gospodarki węglowodanowej (związanej z poziomem insuliny w organizmie) wśród dzieci, można wyróżnić:

1. Cukrzyca typu 1

Stanowi ona znacznie mniejszą część wszystkich chorych na cukrzycę, bo około 10%. Polega ona na całkowitym zniszczeniu komórek trzustki odpowiedzialnych za produkcję insuliny. Doprowadza to do całkowitego braku insuliny. Jest to najczęstszy typ cukrzycy dotyczący dzieci.

2. Cukrzyca typu 2

Jest to najcięższy typ cukrzycy, dotyczący 90% chorych. W tym przypadku organizm nie tylko nie produkuje insuliny, ale również zaburzone jest jej działanie w organizmie. Cukrzyca typu 2 u dzieci jest spowodowana brakiem aktywności, otyłością oraz insulinoopornością. Jest to typ cukrzycy, któremu można zapobiegać, głównie stosując profilaktykę ruchu i aktywności dziecka.

3. Insulinooporność

Insulinooporność jest stanem destabilizacji hormonalnej w organizmie. Tkanki mają zmniejszoną wrażliwość na działanie insuliny, co zmusza trzustkę do większego wydzielania tego hormonu. Prowadzi do uczucia głodu i sprzyja tyciu. Jest to stan przedcukrzycowy, predysponujący do cukrzycy typu 2.

OBJAWY

Cukrzyca typu 1	Cukrzyca typu 2	Insulinooporność
<ul style="list-style-type: none">➔ Nagłe zmniejszenie masy ciała➔ Wzmoczone pragnienie➔ Wielomocz	<ul style="list-style-type: none">➔ Rozdrażnienie, zmęczenie, senność	<ul style="list-style-type: none">➔ Pogrubiona i ciemniejsza skóra w

<ul style="list-style-type: none"> → Osłabienie ogólne organizmu, zmęczenie, senność, rozdrażnienie → Pojawienie się zmian ropnych na skórze oraz stanów zapalnych narządów moczowo-płciowych. → Zapach acetonu z ust 	<ul style="list-style-type: none"> → Spadki cukru, napady głodu → Nawracające zakażenia i infekcje oraz problem z gojeniem się ran i świąd skóry. 	<ul style="list-style-type: none"> okolicach pach, szyi i karku → Osłabienie, przewlekłe zmęczenie → Napadowe jedzenie, w tym produktów słodkich → Problemy z koncentracją
--	---	--

CUKRZYCA A TRUDNOŚCI W NAUCE I KONTAKTACH SPOŁECZNYCH

U dzieci chorujących na cukrzycę może dochodzić do zaburzeń funkcji poznawczych, które są odpowiedzialne u każdego człowieka za myślenie, pamięć, zdolności przyswajania nowych informacji czyli uczenie się, rozumienie mowy czy postrzeganie bodźców i uwagę. Kiedy poziom cukru we krwi jest za wysoki lub za niski, uwaga, pamięć czy myślenie może zostać okresowo upośledzone. Poza trudnością w nauce na poziomie poznawczym, może dochodzić do zaburzenia funkcjonowania społecznego. Dzieci mogą czuć się niekomfortowo, być zestresowane ze względu na konieczność wykonywania pomiarów, mogą się stresować i izolować od grupy rówieśniczej z tego powodu. Poczucie odmienności i możliwego wykluczenia z grupy rówieśniczej jest związane z lękiem i napięciem. W sytuacji zdiagnozowania zaburzeń gospodarki węglowodanowej, istotne jest przekazanie takiej informacji nauczycielowi, które nie tylko zwróci szczególnie uwagę na bieżące trudności i potrzeby dziecka, ale również, wspólnie z rodzicem i kadrami pedagogicznymi określi potrzeby, możliwości wsparcia i przeprowadzi psychoedukację i profilaktykę dotyczącą cukrzycy, edukując tym inne dzieci. Pomoże to w zapobieganiu wszelkim znamionom dyskryminacji, poczucia lęku u dziecka chorującego i tym samym obniży stres wywołany poczuciem odmienności.

PROFILAKTYKA

Dziecko chorujące na cukrzycę, przy odpowiedniej diecie i zaleceniach diabetologa rozwija się i uczy w sposób adekwatny do wieku, na równi z innymi dziećmi w jego grupie rozwojowej. Niezbędna jest jednak profilaktyka, w przypadku cukrzycy typu 2, regularne badania i uważność na wszelkie niepokojące sygnały jak nadmierna senność, przemęczenie, wzmożone pragnienie czy wielomocz dziecka. Zawsze warto poprosić lekarza rodzinnego, pediatrę o skierowanie na badania poziomu cukru we krwi, kiedy jedynie przypuszczamy, że coś jest dla nas inne, niepokojące.

Bibliografia

1. ABC cukrzycy. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków.
<https://diabetyk.org.pl/abc-cukrzycy/>
2. Cukrzyca - Ministerstwo Zdrowia - Portal Gov.pl. Ministerstwo Zdrowia.
<https://www.gov.pl/web/zdrowie/cukrzyca>
3. Kochańska M. (2021). Cognitive functioning of children and youth with developmental language disorder. *Educational Psychology*, 62(20), 75–100. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.3824>
4. Talarowska M., Florkowski A., Orzechowska A., Wysokiński A., Zboralski K. (2008). Funkcjonowanie poznawcze chorych na cukrzycę typu 1 i 2, 9(5), 201-208.